

Arkæologi i Avedøre - Frydenhøjsværdet

Lars Ellgaard · Thursday, September 18th, 2014

Avedøres tilblivelse

Landskabet i Danmark er væsentligst formet af de store ismasser, der dækkede landet. Den sidste istid sluttede for ca. 12.000 år siden. Avedøre er et meget fladt område som den øvrige del af trekanten, Roskilde, Køge, København. Faktisk er det højeste punkt i Avedøre 10 meter over vandoverfladen. Nu ved Ærtebjerg. Og der er vist ligeledes et område oppe på Avedøresletten med et bjerg på 10 m. Man mener det gik sådan for sig. Heden, som trekanten kaldes var dækket af is længe mens isranden lå nord for Kbh. - Roskilde linien, hvor smeltevandsfloder gravede kløfter som Roskilde Fjord og skubbede grus og sten sammen til bakker og mere sandede områder blev til, hvor vandet løb. Men i slutningen på denne 3 istid kom en rimelig pludselig temperaturstigning, der gjorde at isen snarere fordampede end smeltede, så al den ler, der var i isen lagde sig i et relativt jævnt lag over hele området - ikke så tykt lidt tykkere her og der. Tyndest ved kysterne som Avedøre, for istungen skød op gennem Østersøen. og skubbede morænen ind i landet. Under leret, hvis man graver 10 til 20 meter ned finder man kridtstenen, som kaldes limsten.

Avedøre i stenalderen

De ældste spor af mennesker i Avedøre er fundet i begyndelsen af 60'erne da man begyndte at inddæmme Holmene. Vi ved ikke hvor præcist det var, men langt fra den gamle kystlinie. Fundene blev dateret til mellem 5000 og 3000 før Kristi fødsel i den periode som kaldes den ældre stenalder og har navn efter Ertebølle ved Limfjorden, hvor man fandt en køkkenmødding.

På Holmene eller ude i vandet fandt man "forekomster af udbredte lag af strandkaller iblandet aske, trækul, dyreknogeter, tildannede flintredskaber, enkelte keramikstykker samt store mængder flintaffald." Det var amatørarkæologen Johs. Skikkild, der redegjorde for fundene over for Glostrup Historiske selskab.

Fundene udgjorde bl.a. sådan nogle flækker, der kunne bruges som knive eller til at skrabe skind med eller skære i træ. Man mener de blev fremstillet ved at slå på en flinteblok med ét slag og derefter små slag æggen. Der var også mindre stykker, der blev brugt til tværpile, bundet fast på en pind. Især egnet til at nedlægge fugle. Størsteparten af knogleresterne stammede fra fugle, gæs og ænder. Der var også knogler af vildsvin og hjorte.

Desuden var der muslingeskaller med i modsætning til f.eks. Ertebølle og andre fund fra den tid var der ingen Østersskaller. De ynglede ikke i Øresund. Potteskårerne, der

blev fundet var så små og få, at der ikke kunne udlægges noget om keramik i Avedøre. Sådan kan man gætte på nogle forhold for disse gamle Avedøreboere.

Kyststrækningen lå længere ud, vandstanden var lavere end i dag. Kystlinien gik 1½-2 km længere ud end før Avedøre Holme blev inddæmmet. De fleste mennesker dengang boede formodentlig ved vandet. Det var generelt varmere dengang – bl.a. ved vi ellers om østers, at de kun yngler i meget varme somre. Der var vildsvin og hjorte, ænder og gæs og masser af muslinger. I den periode var Danmarks vigtigste træ, egen. Det varede længe. Ejby betyder Ege by.

Man lagde op til flere undersøgelser i området ud fra en fornemmelse af at det kunne være en større boplads, men det blev aldrig til noget og som Tofte skriver i sin bog: I slægternes spor ” Jord og bygningsarbejder har nu udslettet disse vidnesbyrd om de ældste indbyggere i vores kommune (Glostrup).”

Stendysserne

I den yngre stenalder blev det mode at lave stendysser over de døde. Det kom syd fra, hvor man længe gjorde det. Sådan påvirkedes vi udefra. Måske var det agerdyrkerne, der kom med det. Men de blev alligevel lidt specielle i Danmark. Vi har ingen fund fra Avedøre i den tid. Det nærmeste er Syvhøjgård mellem Brøndbyvester og Vallensbæk, men et gammelt marknavn Dysseagre fortæller, at der også har været dysser i Avedøre. Stenalder grave med store kampesten. Hvis nu nogen vil vide hvor de lå er det fra Stationsbyen mod vest ud til den anden side af motorvejen til Amager. Og der er jo blevet gravet en hel del. Jeg kender ikke til fund hverken fra Vestvoldens udgravning eller motorvejen.

Frydenhøjsværdet fra bronzealderen

Frydenhøjsværdet blev fundet i 1929. På gården Frydenhøj (Matr. nr 19) var der en næsten overpløjet høj, den sidste af slagsen i Avedøre, som ikke var hel forsvundet.

Det var daglejer Axel Jønsson, der fandt sværdet. Han passede sit arbejde på gården Frydenhøj, da han fik øje på noget i jorden omkring den høj, der var pløjet ned. Axel tog sværdet med hjem, men da krisen kradsede i 1932, solgte han det til Nationalmuseet for 12 kr. Der har det ligget i magasin og først nu træder det frem i kopi, som er fastgjort i en kampesten, så man kan se det og røre ved det.

Sværdet er fra bronzealderen ca. 1800-1100 før Kristi fødsel. Det har været en kostbarhed på den tid, så man formoder det har tilhørt en stormand og at han har fået det med i graven som bevis på sin rang og status og måske til brug for den videre færd. Sammen med sværdet lå et beslag i to dele, som har været brugt til at holde sværdet på plads i skeden, samt rester af en fibula, som er en slags ”oldtidens sikkerhedsnål” til f.eks. at holde en kappe på plads. Begge del er også i bronze.

Sværdet er brudt i 3 stykker. Det er forholdsvis kort 44 cm. Æggene er jævnt svungne. Klingens går foroven over i en såkaldt grebspids, på hvilket fæstet stikkes ned og fastgøres foroven med en rhombeformet sværdknap med spiralornamentik – en dekorationsmetode, der stammer fra Balkan fra ca. 5000 f.v.t.. Den blev udbredt i

Mellemeuropa og Norden i bronzealderen og finde også på "Solvognen". Håndtaget har formodentligt været af horn og er forlængst fortæret af tidens tand.

Den blev fundet blot 30 cm nede. Der blev gravet lidt mere, men ikke andet dukkede op. Man tror det er en offergave, eller en gravgave, men hvem ved ?

Fredag den 20. april kl. 12.00 blev en afstøbning af sværdet afsløret som et projekt i "Historien i gaden". Det foregik på stien mellem Frydenhøjskolen og fritidshjemmet "Tusindfryd". Der er placeret en kreds af kampesten rundt om som symbol på de sandsten, som var en del af gravhøjen.

Kilder:

Ejvind Tofte: I slægternes spor og

Bent Østergaards: Avedøre - en landsby vest for København

This entry was posted on Thursday, September 18th, 2014 at 1:41 pm and is filed under
You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Both
comments and pings are currently closed.